

Malta, malta, ei valetta

Monella mittarilla mitaten Euroopan Unionin pienin jäsenmaa Malta näyttää jo ilmasta karun kallioiselta. Maanviljelyksestä kieliviä tilkkuja ei näy eikä myöskään teollisuuslaitoksia tai korkeita piippuja. Tuulimyllyjäkin on vain pari.

Miksi Malta on sitten vuosituhansien ajan kiinnostanut valloittajia. No tietysti sijaintinsa vuoksi. Maltasta on pystynyt valvomaan ja jopa hallitsemaan Välimeren. Eräs Maltan historian häpeäpilkkua onkin, että siellä majailevat merirosvot terrorisoivat vuosisatojen ajan Välimeren laivaliikennettä.

Monenkirjavien vallanpitäjien jälkeen britit ottivat Maltan saaret haltuunsa 1800-luvun alussa. Vaikka Britanniankaan siirtomaahistoria ei aina ole ollut kovin kunniakasta, alkoivat olot vakiintua ja elinkeinot kehittyä. Toisen maailmansodan alkuvuosina brittien Välimeren laivasto majaili Maltassa. Italialaiset ja saksalaiset pommittivat saaria kiivaasti.

Vuonna 1942 seurasi kummallinen seremonia. Maltalaisten rohkeutta ylistettiin ja kansalle luovutettiin Yrjön risti, tietävästi ainoan kerran muulle kuin henkilölle. Se risti komeilee edelleen Maltan valkopunaisessa lipussa. Risti tosin sekoitetaan jatkuvasti ritarien kahdeksankärkiseen maltanristiin.

Malta kuuluu EU:n köyhimpiin maihin. Kansantuote on vajaat puolet meikäläisestä. Ja niin on työttömyyskin. Palkat ovat kehnot, mutta niiden ostovoimaa lisää erittäin lievä verotus. Mitalin käänntöpuolelta kurkistaa vähän rumempi kuva, laaja lahjonta. Maassa pitkään asuneen kirjailija Juha Vuorisen mukaan maltalaiset ovat mestareita veronkierrossa.

Maltassa ei kohtaa kerjäläisiä eikä taskuvarkaita. Paikat pidetään puhtaina konein ja käsin. Monin paikoin kadut ovat jyrkkiä ja kapeita, jopa pelkkiä portaita. Rakennustarpeet ja muut raskaat kamat joudutaan kantamaan kaukaa. Kantajat ja roskakuskit ovat järjestään tummaihoisia.

Kiinalaiset rynnivät alikehittyneille alueille kuten Afrikkaan. He hankkivat viljelysmaata ja rakentavat liikenneverkkoja. Toiminta ei ole mitään talousapua. Tarkoitus on tuottaa ja viedä maasta ruokaa ja arvokkaita hyödykkeitä. Kiinalaiset ovat tarttuneet tanakasti myös Maltan talouteen. He uudistavat mm. maan ainoata voimalaitosta. Kiinalainen King Long taitaa olla saarten yleisin bussimerkki.

Englanti on pysynyt maan toisena virallisena kielenä, ja käytännössä kaikki osaavat auttavasti sitä. Opasteet ja tiedotukset annetaan aina myös englanniksi. Kätevää! Italiaa osataan myös laajasti.

Maltalaisten elämää hallitsee uskonto. Neitsytmarioita on talojen seinissä. Kirkonkelloja soitetään vartin välein. Uskonnollisviritteisiä paikallisia festoja vietetään ja niissä ammutaan massoittain paukkupommeja ja ilotulitteita.

Maltalaiset valkoviinit ovat maukkaan aromikkaita. Punaisista ei voi sanoa ihan samaa. Viinirypäleistä onkin kehkeytynyt oliivien ja tomaattien ohella maan maanviljelyksen runko. Mutta kovasti kärsivän näköisiltä viiniköynnökset näyttävät kivisessä maastossa.

Maltalaiset osaavat panna myös olutta. Cisk on sikäläinen valtamerkki. Nimestä kiertää erilaisia tarinoita. Oluen panoon ryhtynyt pankkiiri Giuseppe Scicluna aloitti aikanaan shekkien levittämisen. Hän sai siitä lempinimen Cisk, mikä johtui siitä, että maltalaiset äänsivät englannin shekkiä tarkoittavan sanan vähän väärin.

No, Giuseppe ei ollut millänsäkään, vaan otti tästä nimen oluelleen. Maltan cisk ääntyy vieläpä vähän samoin kuin sikäläinen tšekkiä tarkoittava sana. Ja Tšekissä se maailman paras pirtelö pannaan.

pajen